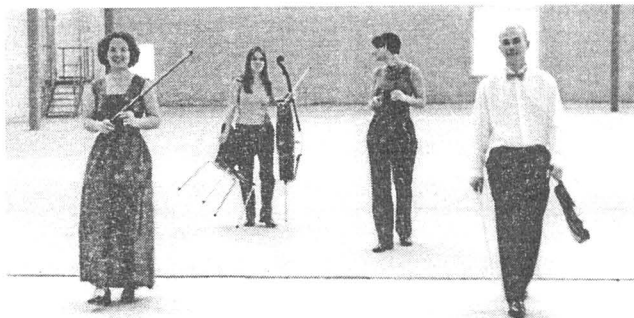

Cvartetul „Itturiaga”

Tema întregului concert din 26 Mai, ora 17.00, susținut de cvartetul german „Itturiaga” la Palatul Cantacuzino a fost singurătatea și refugiul. Un program ce a strâns laolaltă lucrări necunoscute publicului din România, scrise de compozitori recent descoperiți sau redescoperiți: Berthold Goldschmidt, născut în Germania și autoexilat în

Anglia odată cu venirea naziștilor la putere, Klaus Stahmer, născut în Polonia și trăind apoi în Canada, în Anglia și în Germania, Isang Yun, născut în Coreea și emigrat în Germania și Philipp Jarnach, născut în Germania și, în timpul primului război mondial, autoexilat în Elveția. Iată patru destine ce se întâlnesc sub steaua muzicii ca expresie a solitudinii și exilului. Muzica, diferită stilistic și tehnic, a reflectat la nivel expresiv esența provizoratului existențial perpetuu care a definit viața pământească a acestor compozitori.

Cvartetul „Itturiaga” este format din tineri ce caută să redescopere un repertoriu de aleasă ținută muzicală și umană. Aitzol Itturiagagoitia (vioara I), Iokine Itturiagagoitia (vioara a II-a), Katia Stodtmeier (violă) și Rebekka Riedel (violoncel) formează un ansamblu omogen, cu un sunet cald și un ton aparte. Extrem de muzicali, tinerii interpreți sunt interesați în reliefarea căldurii umane aflate în opusurile interpretate, fără a neglija aspectul tehnic și epatant, acolo unde este cazul.

Un flux aparte s-a desprins din tălmăcirea lucrării *Em-bith-kâ* de Klaus Stahmer, o bizară și extrem de muzicală construcție, realizată cu alternanțe între clustere și acorduri minore folosite cu măiestrie într-o sintaxă repetitivă, de multe ori cu conotații incantatorii. *Cvartetul nr. 5* de Isang Yun, legendar compozitor al avangardei europene din anii '70, s-a detașat printr-un spirit rafinat, în care melisma rapidă și glissando-ul sunt moleculele generatoare ale întregului traseu sonor. Realizat cu maximă economie de mijloace, cvartetul lui Yun amintește în câteva locuri de Scelsi și, spre final, cedează din intensitatea simțirii inițiale. Este meritul cvartetului „Itturiaga” de a fi potențat interpretativ această secțiune finală și de a fi găsit soluția optimă pentru redarea justă a acestei muzici extrem de ornamentate, și – de aceea – foarte riscante, căci ilizibilitatea pânđește aici în orice clipă.

Autori redescoperiți în contemporaneitate, Berthold Goldschmidt și Philipp Jarnach, mi-au amintit din punct de vedere stilistic de doi autori români din perioada interbelică: de Mihail Jora și Marțian Negrea.

Goldschmidt, la nici 30 de ani, a fost considerat în Germania de după primul război mondial un adevărat fenomen componistic. Pe drept cuvânt, opera sa *Beatrice Cenci* (după Shelley), concertul de pian și liedurile sunt muzici originale și foarte bine scrise. *Cvartetul de coarde nr. 4* a fost scris de Goldschmidt la vârsta de 87 de ani. E o muzică echilibrată, cu o evidentă gândire armonică și contrapunctică clară și cu o expresie agonică ce prelungește lumea armonică a *Concertului de vioară* de Berg. Partea finală a acestei lucrări monopartite

se aventurează în necunoscut: ca o anulare a tot ceea ce a fost spus până atunci, acest final poartă ascultătorul dinspre regret spre împăcare.

La Philipp Jarnach, în *Muzică în memoria celor singuri* se observă un ton nostalgic și o acuratețe a tehnicii componistice cu care este creată forma dintr-o melodie perpetuă. Lucrarea constituie un omagiu pe care compozitorul îl aduce, peste timp, celor care nu se au decât pe ei înșiși. Jarnach este considerat ca fiind un fel de „Süssmayr” al lui Busoni (a terminat opera *Doctor Faustus* a acestuia), prieten cu Debussy, Ravel, James Joyce, și întemeietorul Școlii Superioare de Muzică din Hamburg.

Un program interesant, profund și bine ales, cântat cu elan și rigoare, cu eleganță și, lucru important, fără gesticulații inutile. Cum șade bine unor muzicieni adevărați.

Dan DEDIU

Camerata “VoxX8Cam”

Prezența creațiilor corale în Săptămâna Internațională a Muzicii Noi este binevenită, mai ales dacă acestea apar și într-o formulă esențializată, mai rară pe scenele noastre, redusă la voci soliste. În asemenea situații, glasul omenesc se dezvăluie cu adevărat ca cel mai expresiv și maleabil instrument. Așa pare să fi gândit și auditorii strânsi, în număr mai mare ca de obicei la concertele de muzică nouă, luni 26 mai, în Aula Palatului Cantacuzino, așteptând cu real interes evoluția ansamblului Camerata “VoxX8Cam” condus de Christian Alexandru Petrescu. Muzician cu o personalitate puternică și originală (care a trecut prin experiențe multiple și benefice pentru dezvoltarea sa: compoziția, cântul, dirijatul, de la ansambluri mici la orchestre simfonice), acesta a format acum un grup vocal de 8 membri care pot da viață unor partituri ce pun probleme dificile de scriitură, modalități deosebite de emisie, variate nuanțe cromatice.

Seara a fost dominată de creația românească prin interpretarea a 5 lucrări autohtone, dar, așa cum am aflat din prezentările Caietului-program, și în piesa compozitorului german Thomas Beimel, un oaspete frecvent al festivalurilor noastre de muzică nouă, există referiri la doi autori români. În primul rând, la compozitoarea Myriam Marbe, în memoria căreia este scrisă lucrarea, profesoară și prietenă a muzicianului, și apoi prin “două acorduri semnificante” la George Enescu, amintire iradiantă, dincolo de spațiu și timp. Aceste două evocări au fost integrate într-o muzică ce își trage suflul elegiac din lamentațiile stilului “flamenco” de cântare și dans cu lungi “vaiere” melodice întretăiate de izbucniri sonore, acele “saetas” (de unde și denumirea lucrării) sugerând durerea și contrapunctate de ușoare bătaii din palme și din picioare. Un discurs sensibil, care n-a scăpat totuși de o oarecare monotonie.

Ecouri din arta spaniolă am întâlnit și în cele *Trei Madrigale Dramatice* de Vasile Spătărelu scrise pe versurile poetului Jesus Lopez Pacheco. Am întâlnit însă aici o cu totul altă viziune, deși marcată și aceasta de melancolie și lirism. Folosind construcția polifonică renascentistă ce pleacă de la tratarea muzicală a fiecărui vers, compozitorul a creat o desfășurare sonoră sobră, bine structurată.

Tot un *Madrigal* ce încearcă pătrunderea sonoră a semnificațiilor unui minunat poem ne-a adus și surpriza unui alt tip de muzică decât ne obișnuise până acum Christian Alexandru Petrescu, curajos creator de sonorități vocale, de efecte surprinzătoare, nelegate direct de realitatea versului. Poemul *Drum de toamnă* de Lucian Blaga l-a călăuzit se pare, după cum singur mărturisește, “pe un drum de auto-simplificare”, de testare a unor căi noi